

Nr 217.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till tredje stadsfogden i Stockholm Viktor Karlson för visst av honom till statsverket inbetalt belopp; given Stockholms slott den 18 mars 1921.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att tredje stadsfogden i Stockholm Viktor Karlson erhåller ersättning för vad han på grund av Kungl. Maj:ts utslag den 17 juni 1920 till statsverket inbetalt, eller 1,421 kronor 27 öre,

att, vid bifall härtill, ifrågavarande belopp må utgå från sjunde huvudtitelns anslag till restitutioner.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Birger Ekeberg.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Departementschefen statsrådet Ekeberg anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts prövning en av tredje stadsfogden i Stockholm Viktor Karlson gjord ansökan om ersättning för visst av honom till statsverket inbetalt belopp.

Därvid anförde föredraganden:

Genom kungl. kungörelse den 23 juli 1908 utfärdades nytt reglemente för uppbördsverket i Stockholm. Enligt föreskrifter i reglementet erhåller den skattskyldige vid betalning av utskylder såsom kvitto ett av överståthållarämbetet på förhand kontrollstämplat betalningsbevis å utskyldsbeloppet. Betalningsbevisen för utskylder, som icke erlagts å vidkommande uppbördsstämma, överlämnas jämte förteckningar över restantierna, mot å restlängden tecknat kvitto, till tredje stadsfogden för indrivning. Vid denna har tredje stadsfogden biträde av uppbördsmän. — Enligt § 1 i den av överståthållarämbetet utfärdade instruktionen för uppbördsmän och extra uppbördsmän utses av överståthållarämbetet på förslag av tredje stadsfogden en uppbördsman för var och en av stadens rotar. Till biträde åt uppbördsmännen anställas på enahanda sätt extra uppbördsmän till erforderligt antal. Jämlikt § 4 i instruktionen står uppbördsman under förmanskap av tredje stadsfogden. Det åligger uppbördsman att verkställa de tjänsteförrättningar, som av tredje stadsfogden påkallas, därvid uppbördsmanen har att ställa sig till noggrann efterrättelse alla de före-

skrifter, som av stadsfogden meddelas eller finnas givna i utsökningslagen jämte därtill hörande författningar. Vid indrivningen tillgår så, att stadsfogden, sedan han utkvitterat betalningsbevisen å restantierna, omedelbart för indrivning överlämnar bevisen till uppbördsmanen i vidkommande rote. Uppbördsmanen skall sedan för varje vecka till stadsfogden överlämna redovisning för influtna medel. Enligt § 2 i instruktionen är uppbördsman skyldig att, innan han inträder i tjänstgöring, för de uppbördsmedel, han får om händer, ställa av överståthållarämbetet godkänd borgen.

Sedan tredje stadsfogden Viktor Karlson för indrivning mottagit 3,027 av överståthållarämbetet utfärdade, stämplade betalningsbevis å resterande kronoutskylder för år 1912 samt 754 dylika bevis å resterande krono- och kommunalutskylder för åren 1907, 1909, 1910 och 1911, utkvitterade i sin ordning för enahanda ändamål C. J. J. Hedén, vilken av överståthållarämbetet förordnats till uppbördsman, den 21 och 31 december 1912 hos Karlson nämnda bevis, uppgående till ett sammanlagt antal av 3,781.

Den 1 april 1913 avvek Hedén.

Vid en av uppbördsinspektören i Stockholm den 3 i samma månad verkställd inventering befanns, att av omförmälda 3,781 betalningsbevis allenast 1,120 blivit av Hedén behörigen redovisade samt att av de 2,661 bevis, för vilka redovisning icke avgivits, 2,397 återfunnits i Hedéns bostad, varemot 264 bevis, representerande ett sammanlagt belopp av 10,796 kr. 74 öre, saknades.

I skrivelse till kammarrätten den 20 februari 1914 anmälde överståthållarämbetet, att Hedén avvikit och efterlämnat uppbördsbrist till belopp av 10,796 kr. 74 öre, därav 1,406 kr. 35 öre utgjorde kronomedel och 30 öre sjukvårdsavgift. Tillika meddelade överståthållarämbetet, dels att vid inventering, som överståthållarämbetet låtit verkställa hos Karlson, intet förekommit, som givit överståthållarämbetet anledning till någon åtgärd mot honom, dels ock att, på framställning av enskild borgenär, Hedén försatts i konkurs, vilken dock jämlikt 126 § konkurslagen blivit genom Stockholms rådstuvurätts beslut d. 21 juli 1913 från vidare behandling avskriven. — Hedén hade ställt uppbördssäkerhet för 3,000 kronor.

Advokatfiskalsämbetet vid kammarrätten, till vars åtgärd handlingarna överlämnades, yrkade i memorial den 30 januari 1915, att förevarande balans, såvitt den anginge medel, för vilka redogörelse inginge till kammarrättens revisionsavdelning, måtte fastställas till 1,406 kr. 65 öre samt att Karlson i sin egenskap av tredje stadsfogde måtte förpliktas att ersätta

samma belopp jämte 6 procent ränta därå från redovisningstidens utgång, den 31 mars 1913, till dess betalning komme att ske.

Karlson, som förmenade att enligt gällande bestämmelser ansvarsskyldighet för den ifrågakommande balansen icke kunde åvälvas honom, anförde vidare följande: Det vore omöjligt för tredje stadsfogden att bära ansvaret för förskingringar av uppbördsmännen. Dessa hade under 1912 varit 34 och antalet hade under 1913 ökat till 38. Det antal restposter å 1912 års utskylder, som år 1912 för uppbördsverket överlämnades till indrivning genom uppbördsmännen, utgjorde 243,230. Det belopp, som indrevs, uppgick till 2,867,782 kr. 72 öre, varförutom av utskylder för tidigare år indrevs ett belopp av 291,077 kr. 38 öre. Uppenbart vore, att en tjänsteman, vars inkomster av tjänsten vore jämförelsevis ringa, icke kunde svara för en uppbörd till sådana belopp som de angivna och vilken handhades av så många personer.

Kammarrätten yttrade i utslag den 4 juli 1919: Enär i målet blivit upplyst, att tredje stadsfogden Karlson för indrivning emottagit av överståthållarämbetet utfärdade, stämplade betalningsbevis å resterande bevilling, inkomst- och förmögenhetsskatt, extra inkomstskatt, mantalspenningar och sjukvårdsavgift till sammanlagt belopp av 1,406 kr. 65 öre ävensom att Karlson i sin ordning för indrivning överlämnat betalningsbevisen till uppbördsmanen Hedén utan att denne för samma betalningsbevis avlämnat redovisning, alltså och då, jämlikt §§ 16 och 25 i kungl. kungörelsen angående nytt reglemente för uppbördsverket i Stockholms stad den 23 juli 1908, Karlson varit ansvarig för nämnda redovisning, vilken skolat avgivas före utgången av mars månad 1913, funne kammarrätten skäligen förpliktiga Karlson att till statsverket utgiva 1,406 kr. 65 öre jämte 6 procent ränta därå från och med den 1 april 1913.

Kungl. Maj:t, varest Karlson anförde besvär, yttrade i utslag den 17 juni 1920: Enär Karlson jämlikt 3 § i kungl. förordningen den 12 juli 1878 ang. förändrade föreskrifter om utmätning för krono- och kommunalutskylder, allmänna avgifter m. m. samt 3 § utsökningslagen enligt sistnämnda lagrumms lydelse i lagen den 10 maj 1901 vore ansvarig för redovisningen av ifrågakomna, av Hedén indrivna medel, 1,406 kr. 65 öre, vilken redovisning skolat avgivas före utgången av mars månad 1913, prövade Kungl. Maj:t rättvist fastställa det slut, vartill kammarrätten i sitt utslag kommit.

I en till Kungl. Maj:t ingiven ansökan har nu Karlson — under förmälan att vid fördelning den 3 juni 1913 av till bristens täckande till-

gängliga medel ett belopp av 431 kr. 36 öre tillfallit statsverket, samt att Karlson till statsverket inbetalt återstoden 975 kr. 29 öre jämte ränta med tillhoppa 1,421 kr. 27 öre — anhållit att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för att sistnämnda belopp bleve efterskänkt och ur räkenskaperna avfört samt till Karlson återbetalt.

Karlson har vid sin ansökan fogat intyg från kamreraren i överståthållarämbetets avdelning för uppborärsärenden Fr. von Friesen att Karlson ä ämbetets giroräkning i riksbanken insatt av Hedén oredovisade skattebelopp jämte ränta eller sammanlagt 1,421 kr. 27 öre.

Över förevarande ansökan hava överståthållarämbetet, justitiekanslersämbetet och statskontoret avgivit inforärate utlätanden.

Överståthållarämbetet tillstyrker framställningen.

Överståthållarämbetet.

Justitiekanslersämbetet yttrade:

Justitiekanslersämbetet.

Justitiekanslersämbetet kunde visserligen ej finna, att sökanden anförä nägot skäl för sin begäran om återbetalning av det belopp, han nödgats erlägga på grund av den honom lagligen åliggande skyldigheten att svara för redovisning av medel, som indrivits av den utav honom anlitade uppborärsämbeten; justitiekanslersämbetet saknade emellertid för sin del anledning avstyrka bifall till ansökningsen.

I sitt yttrande anförde statskontoret, bland annat:

Statskontoret.

Statskontoret ville att börja med erinra, att ett med det föreliggande likartat ärende tidigare varit föremål för riksdagens prövning. Sedan kronofogden C. O. Helmer uppdragit åt en kronolänsman att indriva vissa å restlängd uppförda kommunalskattebelopp, befanns vid en i anledning av den sistnämndes frånfälle verkställd inventering, att denne av de indrivna medlen tillgripit och förskingrat 2,745 kronor 88 öre. Genom beslut av Kungl. Maj:t tillerkändes socknen ersättning för de förskingrade utskylderna, men blev Helmer av vederbörande häradsrätt förpliktad att ersätta Kungl. Maj:t och Kronan motsvarande belopp med ränta från stämmingsdagen till dess betalning skedde. Efter av Helmer fullföljd talan blev domen av hovrätten och högsta domstolen fastställd. En av Helmer gjord anhållan att av nåd bliva befriad från ersättningsskyldighet fann justitiekanslersämbetet, från vilket utlätande inforärats, sig icke böra avstyrka. enär Helmer icke förfarit felaktigt genom att uppdraga indrivningsen av ifrågasvarande utskylder åt länsämbeten. Statskontoret, som därefter hördes, instämde i vad justitiekanslersämbetet yttrat. Efter framställning av Kungl. Maj:t till 1920 års riksdag (propositionen nr 195) medgav riksdagen, att Helmer befriades från den honom jämlikt Kungl. Maj:ts nyss omförmälda dom åliggande betalningsskyldighet samt att beloppet finge ur räkenskapen avföras. Genom nådigt

brev den 17 december 1920 hade Kungl. Maj:t sedermera förordnat, att beloppet i fråga skulle avföras å andra huvudtitelns allmänna besparingar.

Det föreliggande fallet syntes statskontoret jämförbart med det ovan relaterade. Att stadsfogde icke vore en statens tjänsteman, torde ej böra inverka på frågans bedömning, då det enligt gällande förordningar åläge stadsfogde att indriva resterande kronoutskylder. Högsta domstolens fällande utslag beträffande sökanden stödde sig jämväl på samma författningsbestämmelser som i fallet Helmer. Då någon försummelse, så vitt känt vore, ej heller kunde läggas sökanden till last, syntes starka billighetsskäl tala för ett tillmötesgående av sökandens begäran. Det kunde även nämnas att, enligt vad sökanden i annat sammanhang uppgivit, Stockholms stadsfullmäktige efterskänt den del av det förskingrade beloppet, som utgjorde kommunalutskylder. Statskontoret funne sig därför böra tillstyrka, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva att sökanden erhöle ersättning för vad han på grund av Kungl. Maj:ts dom den 17 juni 1920 till statsverket inbetalt, eller 1,421 kronor 27 öre, att utgå från sjunde huvudtitelns anslag till restitutioner.

Departementschefen.

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna anser även jag ifrågavarande framställning böra tillmötesgå. Såsom statskontoret anfört synas starka billighetsskäl tala härför, då någon försummelse, såvitt känt är, ej kan läggas Karlson till last.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att tredje stadsfogden i Stockholm Viktor Karlson erhåller ersättning för vad han på grund av Kungl. Maj:ts utslag den 17 juni 1920 till statsverket inbetalt, eller 1,421 kr. 27 öre,

att, vid bifall härtill, ifrågavarande belopp må utgå från sjunde huvudtitelns anslag till restitutioner.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Vid protokollet:

N. Cervin.